

“...เศรษฐกิจพอเพียง...”

เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน
เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้บนเอง
สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม
และลืมเสาเข็มด้วยซ้ำไป “

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับการปฏิบัติราชการ

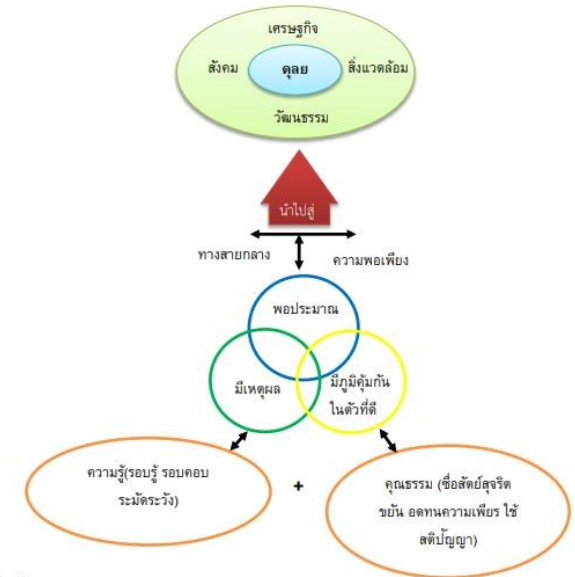
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตูม
อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี
<http://www.thatoom.go.th>

ความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง”(Sufficiency Economy)

เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่ประชาชนชาวไทยมาเกือบ ๔๐ ปี (ตั้งแต่ปี ๒๕๑๓) ซึ่งมีความก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเสียอีก และเป็นที่ยึดมั่นอย่างชัดเจนเมื่อ พระองค์ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นจากภาวะวิกฤต และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืนในยุคโลกาภิวัตน์ “คำว่า “พอเพียง” ความพอเพียง หมายถึง วิธีการ ดำเนินชีวิตที่อยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเพื่อ เตรียมรับกับสภาวะการณการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตด้วยความไม่ประมาท ซึ่งจะต้อง อาศัยความรู้ทางวิชาการในการวางแผนและการพัฒนา อีกทั้ง การเสริมสร้างจิตสำนึกคุณธรรมให้กับ ปวงชนชาวไทย เพื่อให้สามารถมีชีวิตอย่างมีความสุขอย่างยั่งยืน แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้พสกนิกรชาวไทยทุกระดับได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต รวมทั้งการพัฒนาและบริหาร ประเทศบนพื้นฐานทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ดัง พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐ “อันนี้เคยบอกว่าคุณพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกคนครบถ้วนจะต้องผลิต อาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ

ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก” คุณลักษณะสำคัญและเงื่อนไขปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยหลักการสำคัญ ๓ ประการ และเงื่อนไขที่จำเป็น อีก ๒ ประการ เพื่อนำไปสู่สังคมที่มีดุลยภาพ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังแผนภาพ

จากแผนภาพ อธิบายได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาการดำเนินชีวิตที่ยึดหลักทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยอาศัยหลักการ ๓ ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อีกทั้งการใช้หลักคุณธรรมคู่กับความรู้ในการดำเนินชีวิตการตัดสินใจและการกระทำต่างๆ เพื่อนำไปสู่สังคมที่มีดุลยภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรู้เท่าทัน สำหรับหลักความพอเพียง ๓ หลักการ และเงื่อนไขสำคัญ ๒ ประการ อธิบายใน รายละเอียด ได้ดังนี้

๑. ความพอประมาณ หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของตนเองหรือภายใน ท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้อย่างพอเหมาะ พอควรกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจากภายในด้วยการสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น ชุมชนก่อนแล้วจึงค่อยขยายเชื่อมโยงกับภายนอก อย่างเป็นขั้นตอนตามความจำเป็น

๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการในเรื่องใดๆ อย่างมีเหตุผล โดยยึดหลักความถูกต้อง ความเป็นจริงตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ ทั้งในระยะสั้น ระยะยาว ทั้งต่อตนเองต่อผู้อื่น และส่วนรวมด้วยความรอบคอบ

๓. การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับกับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ ดังนั้นการกระทำสิ่งใดต้องไม่ประมาท ต้องเตรียมตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีภูมิคุ้มกันที่ดี ส่วนเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้การตัดสินใจและการกระทำสิ่งใดๆ เป็นไปอย่างพอเพียง จึง ต้องอาศัยทั้งความรู้ของคน และคุณธรรม ดังรายละเอียด ดังนี้

๓.๑ ความรู้ หมายถึง การฝึกตนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านมีความรอบคอบ ระมัดระวังในการนำความรู้มาใช้ในการวางแผนและการปฏิบัติงาน อีกทั้งจะต้องแสวงหาความรู้ เพิ่มพูนความรู้ จัดการความรู้ ต่อยอดความรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

๓.๒ คุณธรรม หมายถึง การเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคนในชาติให้ตระหนักในคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต

ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้อง และเหมาะสมในการดำเนินชีวิต ส่วนด้านการ กระทำ ให้มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปัน

การส่งเสริม “วัฒนธรรมองค์กรแบบพอเพียง”
การนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาระบบราชการไทย ดังนี้

๑. ในเชิงนโยบาย เพื่อให้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกิดผลในทางปฏิบัติ ส่วน ราชการต่างๆ ควรกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนปฏิบัติการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ในด้านการบริหารงาน ผู้บริหารองค์การควรน้อมนำหลักการทรงงานของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน อาทิเช่น การดำเนินการในเรื่องใดๆ ต้องศึกษาข้อมูลให้ละเอียด รอบด้าน การคิด/การมองแบบองค์รวม มุ่งเน้นการพัฒนาคน การพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน การคำนึงถึงบริบทของสังคม การแก้ปัญหาเริ่มจากจุดเล็กๆ เน้นประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด พึ่งตนเอง ใช้หลักความพอเพียง ยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย รู้ รัก สามัคคี มีความซื่อสัตย์ สุจริต ขยันหมั่นเพียร มีความอดทน และความกตัญญู อีกทั้งคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

๓. ด้านการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้บุคลากรเกิดความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง ส่วน ราชการต่างๆ ควรจัดทำโครงการอบรมหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

๔. ด้านการปฏิบัติงานและการให้บริการ บุคลากรของส่วนราชการต่างๆ ควรนำหลัก พุทธธรรม หลักทศพิธราชธรรม มาใช้ในการปฏิบัติงาน อีกทั้งปรับเปลี่ยนทัศนคติการ ให้บริการใหม่ เป็นแบบบริการด้วยใจ (Service Mind) เพื่อให้ประชาชนได้รับความพึงพอใจในบริการ

๕. ด้านการปฏิบัติตนของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ และ พนักงานของรัฐ บุคลากรดังกล่าว ควรเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๖. ด้านการปฏิบัติตนของนักการเมือง เพื่อให้การพัฒนาประเทศบังเกิดประโยชน์สูงสุด นักการเมืองควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต บริหารงาน ด้วยความโปร่งใส และมีความรับผิดชอบ

๗. ด้านการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ (Public Mind) ส่วนราชการควรจัดโครงการอบรมให้ความรู้ในเรื่องจิตสำนึกสาธารณะให้กับข้าราชการเจ้าหน้าที่พนักงานของรัฐรวมทั้ง การประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนทั่วไปด้วย

๘. ด้านวัฒนธรรม/ค่านิยมในการทำงาน ส่วนราชการต่างๆ ควรส่งเสริมให้ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่น้อมนำค่านิยมตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ปฏิบัติงานและในชีวิตประจำวันอย่างจริงจัง

แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับบุคลากรในระบบราชการไทย และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพภายใต้เงื่อนไขของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งต้องใช้ทั้งความรู้ทาง วิชาการ ควบคู่กับหลักคุณธรรม เพื่อให้ระบบราชการพัฒนาไปสู่การเป็นราชการยุคใหม่ที่คำนึงถึงประโยชน์ สุขของประชาชน ดังวิสัยทัศน์ของระบบราชการไทย “ระบบราชการไทยมุ่งเน้นพัฒนาการทำงานเพื่อประชาชนและรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดียกระดับขีดสมรรถนะไปสู่ความเป็นเลิศบูรณาการและเพิ่มประสิทธิภาพงานของภาครัฐ ประสานการทำงานกับทุกภาคส่วน สร้างความโปร่งใสต่อการ การทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นที่น่าเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชน”